



ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY
(anonymizovaný opis)

Krajský soud v Plzni rozhodl samosoudkyní JUDr. Hanou Sedláčkovou
žalobce:

; Chytrý nájem s.r.o., IČO 29158958
sídlem Chotíkov č. p. 479, 330 17 Chotíkov
zastoupený advokátkou JUDr. Hanou Kapitánovou
sídlem sady 5. května 36, 301 00 Plzeň

proti;

žalovaným: ; 1. [jméno] [příjmení], narozená dne [datum]

2. [jméno] [příjmení], narozený dne [datum]

oba bytem [adresa]

oba zastoupeni advokátem JUDr. Zbyškem Kordačem, LL.M. et LL.M.
sídlem Na Florenci 2116/15, 110 00 Praha 1

o zaplacení směnečné sumy 1 665 741 Kč s příslušenstvím a směnečnou odměnou

takto:

- I. Směnečný platební rozkaz Krajského soudu v Plzni ze dne 24. ledna 2022, č. j. 44 Cm 120/2021-33, se ponechává v platnosti v plném rozsahu.
- II. Žalovaní jsou povinni zaplatit žalobci společně a nerozdílně náklady námitkového řízení ve výši 88 955,20 Kč do tří dnů od právní moci tohoto rozhodnutí k rukám zástupkyně žalobce.

Shodu s prvopisem potvrzuje Hana Vocelková.

III. Žalovaní jsou povinni zaplatit státu České republiky na účet Krajského soudu v Plzni společně a nerozdílně náklady řízení ve výši 6 666 Kč do tří dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

Odůvodnění:

1. Žalobou doručenou zdejšímu soudu dne [datum] se žalobce domáhal vydání směnečného platebního rozkazu, jímž by soud uložil žalovaným společnou a nerozdílnou povinnost zaplatit mu směnečnou sumu 1 665 741 Kč se směnečným úrokem a směnečnou odměnou. Žalobu odůvodnil tím, že žalobce je vlastníkem směnky vlastní vystavené první žalovanou dne [datum] v podobě bianco směnky s doložkou bez protestu nikoli na řad žalobce, kterou se první žalovaná zavázala zaplatit žalobci směnečnou sumu, kterou podle dohody o vyplnění této směnky, sjednané ve smlouvě o půjčce [číslo] ze dne [datum] v článku II. odstavec 2.5, byl oprávněn doplnit žalobce. Žalobce směnku doplnil o směnečnou sumu 1 665 741 Kč a datum splatnosti [datum]. Platebním místem je [obec]. Druhý žalovaný směnku podepsal jako směnečný rukojmí. Žalobce zároveň předložil originál směnky.

2. Krajský soud v Plzni vydal dne [datum] směnečný platební rozkaz č. j. 44 Cm 120/2021-33, kterým žalobě v plném rozsahu vyhověl.

3. Proti směnečnému platebnímu rozkazu podali oba žalovaní v zákonné lhůtě námitky, a to:

a) Námitku nepravosti podpisů žalovaných na směnce s tím, že podpisy na směnce neodpovídají standardu, kterým jsou žalovaní zvyklí se podepisovat, kdy na důležitých listinách jako je směnka se podepisují zásadně celým svým jménem.

b) Námitku, že grafická podoba dokumentu označeného jako směnka obsahuje nesouvislý text uvedený mimo jiné v rámečku.

c) Námitku neexistence kauzy směnky, neboť žalobce nedisponuje oprávněním uděleným ČNB ve smyslu § 9 zákona o spotřebitelském úvěru, a tedy nebyl oprávněn první žalované jako spotřebiteli poskytnout spotřebitelský úvěr na bydlení. Tím smlouva o půjčce odporuje zákonu a narušuje veřejný pořádek, je tedy absolutně neplatná. Pro případ, že by soud absolutní neplatnost neshledal, namítli žalovaní relativní neplatnost smlouvy o půjčce. Finanční prostředky tedy byly poskytnuty bez právního důvodu.

d) Námitku částečné neexistence kauzy směnky pro rozpor smluvní pokuty s dobrými mravy, neboť žalobce jako poskytovatel půjčky je osobou ekonomicky propojenou se společností Ekonomické stavby s. r. o., která měla provést dílo, na jehož financování byla půjčka poskytnuta, a smluvní pokuta je dále nepřiměřená, neboť dlužná částka podléhala i zákonnému úroku z prodlení. Vzhledem k tomu, že aktuální dlužná jistina půjčky činí 1 168 813 Kč, smluvní pokuta činí 200 000 Kč a zákonný úrok z prodlení 296 928 Kč, smluvní pokuta z prodlení společně se zákonným úrokem představuje 42,5 % z celkové dlužné částky.

e) Námitku nesprávného vyplnění směnky s tím, že žalobce ve svých výpočtech dlužné částky nerefletoval první žalovanou uhrazené plnění minimálně ve výši 210 000 Kč dne [datum] a ve výši 140 000 Kč dne [datum].

f) Námitku rozporu jednání žalobce se zásadou poctivého obchodního styku, kdy první žalovaná uzavřela smlouvu o dílo se společností Ekonomické stavby s. r. o. (dále jen společnost ES), personálně propojenou s žalobcem prostřednictvím skutečného majitele [jméno] [příjmení], která měla zhotovit dílo a k jejímuž financování si první žalovaná nechtěla vzít půjčku, neboť měla zajištěné financování, kdy čerpala prostředky v rámci Smlouvy o překlenovacím úvěru a úvěru ze stavebního spoření se společností Wü. V roce [rok] byla dokončena fáze díla část B – hrubá stavba, v této době ale nebylo nic splaceno z půjčky poskytnuté na základě smlouvy o půjčce. Od konce roku [rok] s první žalovanou komunikovaly manažerky financí společnosti ES [jméno] [příjmení] a

Shodu s prvopisem potvrzuje Hana Vocelková.

[jméno] [příjmení], které v zásadě řešily jen splácení půjčky dle smlouvy o půjčce uzavřené s žalobcem. Na základě žádosti zaměstnankyně společnosti ES, aby první žalovaná splácela žalobci půjčku ve výši 18 203 Kč měsíčně, požádala první žalovaná tuto zaměstnankyni, aby tedy převedla částku 18 609 Kč na účet žalobce jako první splátku z prostředků poskytnutých na výstavbu další etapy výstavby díla, jehož zahájení však bylo bez důvodu známého první žalované v nedohlednu. Toto zaměstnankyně společnosti ES odmítla udělat a nadále první žalovanou upozorňovala na nedoplatky vůči žalobci a zároveň způsobila, že první žalovaná nemohla řádně a včas dočerpát hypoteční úvěr. Celý spor nakonec vyústil v pozastavení vyhotovení díla v rozporu se smlouvou o dílo, byť první žalovaná mohla nadále čerpat další finanční prostředky ve výši 1 000 000 Kč z úvěru v rámci hypotéky a dalších 700 000 Kč v rámci úvěru s ohledem na stavební spoření. Poté, co společnost ES pozastavila práce na díle, vyplnil žalobce předmětnou směnku. Vzhledem k propojení společností bylo k dílu a smlouvě o půjčce žalobcem a společností ES přístupováno jako ke společnému projektu, jehož prostředníkem byla první žalovaná, takové jednání hrubě odporuje zásadám poctivého obchodního styku, když první žalovaná prokazatelně měla dostatek finančních prostředků na financování díla a projevila dostatečnou vůli ke splácení pohledávky žalobce za první žalovanou.

4. Na základě provedeného dokazování má soud v tomto sporu za zjištěný následující skutkový stav:

5. Mezi žalobcem jako věřitelem a první žalovanou jako dlužníkem byla dne [datum] podepsána Smlouva o půjčce [číslo] na základě které se žalobce zavázal poskytnout první žalované finanční půjčku v celkové výši 1 213 507 Kč, která je účelově vázána na financování první zálohy dle článku IV odstavce 1a) Smlouvy o dílo uzavřené dne [datum] mezi první žalovanou a společností Ekonomické stavby s. r. o., IČO 25224476, a to ve znění dodatku [číslo] (záloha ve výši 458 507 Kč splatná do [datum]) a financování druhé zálohy dle článku IV odstavec 1b) Smlouvy o dílo ve znění dodatku [číslo] (záloha ve výši 755 000 Kč splatná do 2 dnů ode dne dokončení základové desky). Smluvní strany sjednaly, že finanční prostředky ve výši sjednané půjčky budou věřitelem poskytnuty přímo zhotoviteli do 30 dnů ode dne podpisu smlouvy, s čímž první žalovaná jako dlužník výslovně souhlasila. První žalovaná se zavázala poskytnutou půjčku žalobci zaplatit nejpozději dne [datum], a to bezhotovostně bankovním převodem na účet věřitele uvedený v hlavičce této smlouvy pod variabilním symbolem [číslo]. K zajištění pohledávky věřitele pro případ, kdy by půjčka nebyla dlužníkem řádně a včas ve lhůtě splatnosti zaplacená, se smluvní strany dohodly, že první žalovaná zaplatí žalobci smluvní pokutu ve výši 0,1 % denně z dlužné jistiny půjčky. Rovněž k zajištění pohledávky žalobce jako věřitele první žalovaná vystavila a předala žalobci ke dni podpisu smlouvy dvě blankosměnky vlastní obsahující doložku bez protestu a nikoli na řad věřitele, na kterých není vyplněna směnečná suma a datum splatnosti smenek. Obě tyto směnky plní funkci zajišťovací a v případě řádné a včasné úhrady finančních prostředků budou obě směnky vráceny dlužníkovi, tedy první žalované. Směnečným avalem dle smlouvy o půjčce je druhý žalovaný. Strany sjednaly, že žalobce je oprávněn doplnit datum splatnosti první směnky tak, že nesmí být doplněno dříve, než po splatnosti půjčky, tj. nejdříve dne [datum], a dále je žalobce oprávněn doplnit první směnku o směnečnou sumu, která v sobě zahrnuje nezaplacenou část jistiny půjčky, zákonný úrok z prodlení a smluvní pokutu za prodlení s úhradou půjčky ve výši 0,1 % denně z dlužné jistiny půjčky jdoucí ode dne následujícího po splatnosti půjčky do dne vyplnění této první směnky. První žalovaná jako dlužník zároveň prohlásila, že má zajištěn dostatek finančních prostředků nebo jiných zdrojů, aby mohla řádně plnit dle ujednání této smlouvy, a zároveň prohlásila, že její majetek není předlužen, a proto bude v daném čase schopna dostat řádně a včas svým závazkům. Smluvní strany rovněž prohlásily, že si smlouvu před jejím podpisem přečetly, že smlouva byla uzavřena po vzájemném projednání podle jejich pravé a svobodné vůle a odpovídá jednání, které vlastněmu uzavření této smlouvy předcházelo (Smlouva o půjčce [číslo] ze dne [datum]). Žalobce převedl finanční prostředky ve výši sjednané ve smlouvě o půjčce na účet společnosti ES dne [datum] (výpis z účtu žalobce ze dne [datum]).

Shodu s prvopisem potvrzuje Hana Vocelková.

6. Uzavření smlouvy o půjčce předcházela žádost první žalované jako žadatele a druhého žalovaného jako ručitele datovaná dne [datum], kterou žalobce jako poskytovatele požádali o poskytnutí půjčky ve výši 1 213 507 Kč, jejímž účelem je úhrada zálohy dle smlouvy o dílo [číslo] na stavbu rodinného domu. Žalovaní výslovně prohlásili, že pečlivě zvážili své majetkové poměry ve smyslu schopnosti splatit půjčku v požadované výši řádně a včas poskytovateli a že jsou schopni ji řádně a včas věřiteli vrátit (žádost o poskytnutí půjčky ze dne [datum]). Čistopis smlouvy o půjčce byl první žalované zaslán dne [datum] s tím, že smlouva o půjčce bude podepisována dne [datum] v sídle společnosti v [obec], zároveň byla přiložena žádost o půjčku s tím, necht' je vyplněna a originál vezme první žalovaná s sebou k podpisu (e-mail ze dne [datum] včetně příloh – návrh smlouvy o půjčce, formulář žádosti o půjčku, etický kodex).

7. Z předložené směnky bylo zjištěno, že byla vystavena v [obec] dne [datum] nikoli na řad žalobce, se splatností v [obec], na směnce je uvedena směnečná suma 1 665 741 Kč a datum splatnosti [datum]. Jako výstavce je uvedena první žalovaná označená svým rodným číslem a bydlištěm a jako aval je uveden druhý žalovaný označený rodným číslem a bydlištěm, zároveň je připojen podpis výstavce a avala. Směnka je opatřena doložkou bez protestu (směnka ze dne [datum]).

8. Podpisy na místě výstavce a avala na předložené směnce byly přezkoumány znalkyní z oboru písmoznalectví, specializace ruční písmo, Mgr. [jméno] [příjmení], která dospěla k závěru, že podpis na směnce na místě výstavce je pravděpodobně pravým podpisem první žalované a podpis na místě avala na směnce je pravděpodobně pravým podpisem druhého žalovaného. K podpisu na místě výstavce znalkyně uvedla, že považuje za velmi málo pravděpodobné, že by se jednalo o smyšlený padělek s náhodným výskytem shodných znaků, technický způsob padělání podpisu znalkyně vyloučila. Systémem tvorby tento podpis odpovídá dynamickým stereotypům první žalované. Znalkyně uvedla, že přicházejí v úvahu pouze dvě možnosti vzniku sporného podpisu, a to 1) jedná se o pravý spontánní běžně používaný podpis první žalované, a 2) jedná se o padělek typu napodobeniny vyhotovený s možností použít vzor jejího podpisu. Proti padělání podpisu první žalované však dle znalkyně svědčí řada shodných znaků spolu s rychlostí a dynamikou, kdy bylo prokázáno, že zkoumaný podpis na místě výstavce zcela zapadá do hranic přirozené variability tvorby podpisů první žalované. S ohledem na charakter zkoumaného podpisu je celkový komplex nalezených znaků postačující pro stanovení kladného závěru v pravděpodobnostní rovině. Znalkyně konstatovala, že přestože shodných znaků bylo nalezeno relativně větší množství, jejich výskyt nebyl vždy podpořen četností, podpis je malého rozsahu a menší praktické náročnosti, pravé podpisy jsou značně proměnlivé, což brání stanovení přesnějšího závěru zkoumání. Pokud pak se jedná o podpis na místě avala, znalkyně konstatovala, že pravé podpisy druhého žalovaného jsou individualizovaně zjednodušené. Sporný podpis se pravým podpisům podobá, v řadě hledisek se s nimi shoduje. Je málo pravděpodobné, že by se jednalo o náhodnou podobnost při psaní podpisu dvěma různými osobami, a technický padělek znalkyně i v tomto případě vyloučila. Pokud by se nejednalo o pravý podpis, muselo by se jednat o napodobeninu, u níž však nebývá dosaženo shod i v mikrostruktuře podpisu ve tvaru křivek při současné rychlosti a dynamice. Podpis na místě avala zcela zapadá do hranic přirozené variability tvorby podpisu druhého žalovaného. Stanovení jednoznačného závěru zkoumání však brání nízká četnost shodných znaků, značná variabilita, menší rozsah podpisu a s tím spojené menší množství zkoumaných hledisek (znalecký posudek Mgr. [jméno] [příjmení] [číslo] ze dne [datum], výpověď znalkyně).

9. Dále má soud za zjištěné, že mezi první žalovanou jako objednatelem a společností Ekonomické stavby s. r. o., IČO 25224476, (společnost ES) jako zhotovitelem byla dne [datum] uzavřena Smlouva o dílo [číslo] dle které se zhotovitel zavázal, že za sjednanou cenu na své nebezpečí provede stavbu rodinného domu podle projektové dokumentace na pozemkové parcele [číslo] v k. ú. [obec] u [obec], a první žalovaná se zavázala za provedení díla zhotoviteli zaplatit cenu sjednanou v článku III. smlouvy, tedy ve výši 3 598 592 Kč, přičemž dle článku IV. smlouvy má být cena díla placena postupně dle specifikace, která byla předmětem změny v Dodatku [číslo] ze dne [datum] a dle níž první záloha ve výši 458 507 Kč měla být uhrazena první žalovanou nejpozději do [datum]

Shodu s prvopisem potvrzuje Hana Vocelková.

a další záloha ve výši 755 000 Kč měla být uhrazena do dvou dnů ode dne dokončení základové desky (Smlouva o dílo [číslo] ze dne [datum], Dodatek [číslo] ze dne [datum]).

10. Mezi první žalovanou a společností ES probíhala e-mailová komunikace, dle které:

-) Dne [datum] [jméno] [příjmení] ze společnosti ES zasílá první žalované platební údaje k úhradě doplatku etapy smlouvy o dílo a upozorňuje na závazky, které má první žalovaná u žalobce a které v přepočtu ke dni [datum] činí 1 413 726 Kč.

-) Dne [datum] [jméno] [příjmení] ze společnosti ES sděluje, že půjčka společnosti Chytrý nájem s. r. o. [číslo] je po splatnosti a aktuální výše nedoplatku na jistinu půjčky je 1 173 813 Kč, doporučuje tedy začít platit částku minimálně 18 203 Kč/měsíc a tím začít postupně umořovat poskytnutou půjčku, čímž však není dotčena původní sjednaná splatnost půjčky.

-) Dne [datum] [jméno] [příjmení] potvrzuje přijetí platby ve výši 140 000 Kč, záznam o platbě je uložen v klientském prostředí ES, zároveň upozorňuje, že je nezbytné doplatit půjčku Chytrého nájmu, kdy k uvedenému dni je na ní dluh ve výši 1 546 005 Kč.

-) Dne [datum] první žalovaná žádá paní [příjmení] o převedení částky 18 609 Kč z účtu Ekonomických staveb na účet Chytrého nájmu [číslo] s tím, že tato částka byla připsána na účet ES na další etapu, která se zatím určitě nebude uskutečňovat. Dále se táže, na co byly použity poslední peníze, které na účet společnosti ES poslala [datum] ve výši 210 000 Kč a [datum] ve výši 140 000 Kč a z jakého důvodu nebyly použity na úhradu půjčky. Na to reaguje [jméno] [příjmení] dne [datum] tak, že není možné uvedenou částku, která byla přijata na účet společnosti ES v lednu [rok] převést v měsíci únoru na jinou společnost. Celá částka byla příkazem odeslána na účet společnosti ES, a to na popud první žalované z hlediska pokračování výstavby a toto potvrdila první žalovaná i e-mailem. Pravidelné platby jsou potvrzovány do klientského prostředí, kdy platba ve výši 210 000 je potvrzena k [datum] a platba ve výši 140 000 Kč je potvrzena k [datum].

-) Dne [datum] [jméno] [příjmení] ze společnosti ES upozorňuje na hranici splatnosti půjček od žalobce, které je nutné promptně doplatit, a upozorňuje na sankce za nedodržení termínu v případě stavby. Dluh z půjčky vůči žalobci činí k uvedenému dni 1 368 813 Kč. Na to reaguje první žalovaná e-mailem ze dne [datum] s tím, že nejméně dvakrát již žádala o vyúčtování zakázky, na stavbu domu šlo přesně 2 735 116 Kč, je zaplacené pět etap a na šesté etapě je zaplacené 18 609 Kč už půl roku. Nato opět reaguje [jméno] [příjmení] dne [datum] s tím, že zakázka první žalované je vedena stále v aktivním stavu, kdy nedošlo k závěrečnému vyúčtování stavby, zakázka nicméně není uhrazená a tedy není možné pokračovat ve výstavbě rodinného domu. Jednotlivé zápisy o platbách jsou vkládány do klientského prostředí, není proto možné, aby první žalovaná nebyla informována o stavu zakázky a přijatých platbách.

11. Na poskytnutou půjčku dle smlouvy o půjčce byla uhrazena dne [datum] částka 5 000 Kč, která byla na základě žádosti první žalované zaslána za tímto účelem z účtu společnosti ES na účet žalobce, a dále dne [datum] částka ve výši 39 694 Kč (žádost žalované ze dne [datum], výpis z účtu žalobce).

12. Žalovaní dále předložili smlouvu o poskytnutí hypotečního úvěru uzavřenou mezi oběma žalovanými a [jméno] [příjmení] jako dlužníky a Hypoteční bankou a. s., dle které se banka zavázala poskytnout dlužníkovi spotřebitelský úvěr na bydlení v celkové výši 3 150 000 Kč za účelem výstavby nemovitosti a vypořádání úvěru na investice do nemovitosti (smlouva o poskytnutí hypotečního úvěru ze dne [datum] včetně příloh), a dále předložili smlouvu o překlenovacím úvěru a úvěru ze stavebního spoření uzavřenou mezi [jméno] [příjmení] jako dlužníkem a Wüstenrot stavební spořitelnou a. s. jako věřitelem, dle které věřitel poskytne překlenovací úvěr ve výši 700 000 Kč na účel novostavba rodinného domu v k. ú. [obec] u [obec] a dále úvěr ze stavebního spoření za blíže sjednaných podmínek (smlouva o překlenovacím úvěru a úvěru ze stavebního spoření ze dne [datum]).

Shodu s prvopisem potvrzuje Hana Vocelková.

13. V řízení byla dále předložena internetová podoba výpisu z klientského účtu u Hypoteční banky (bez bližší identifikace), z něhož vyplývá postup čerpání finančních prostředků od [datum] do [datum] s tím, že je vyčerpáno 3 150 000 Kč a do [datum] zbývá vyčerpat 0 Kč.

14. Mezi účastníky nebylo sporu o tom, že žalobce a společnost ES jsou personálně propojeny prostřednictvím společnosti Ekonomické stavby rodinná a. s., IČO 26353776, kdy všechny tři společnosti mají zapsaného stejného skutečného majitele pana [jméno] [příjmení], narozeného [datum], který je zároveň jediným jednatelem žalobce a společnosti ES a též předsedou představenstva společnosti Ekonomické stavby rodinná a. s. Tyto skutečnosti zároveň vyplývají z výpisu z evidence skutečných majitelů uvedených společností.

15. Žalovaní byli vyzváni k úhradě dlužné částky (výzvy ze dne [datum], podací arch České pošty), dlužnou částku však dosud neuhradili (nesporné).

16. Skutkový stav byl zjištěn v rozsahu dostačujícím pro rozhodnutí. Z důvodu nadbytečnosti soud neprováděl výpisy z webových stránek společnosti E stavby, které měly sloužit k prokázání provázanosti žalobce se společností ES, neboť tyto skutečnosti mezi účastníky byly nesporné, a neprováděl ani svědecký výslech [jméno] [příjmení], která měla rovněž potvrdit (nespornou) provázanost žalobce se společností ES, jakož i komunikaci s první žalovanou, kterou má soud za prokázanou již z předložené emailové korespondence. Soud neprováděl ani výslech účastníků, zejména první žalované, který byl k důkazu původně žalovanými označen, na němž však posléze nesetrali a k dotazu soudu uvedli, že žalovaní již se svým výslechem nesouhlasí. Jako nadbytečný důkaz pak soud hodnotil předložený článek o přehledu pravidel ČNB k oprávnění poskytovatelů úvěru včetně seznamu oficiálních nebankovních poskytovatelů úvěru.

17. Podle ust. § 175 odst. 2 o. s. ř. podá-li žalovaný včas námitky proti směnečnému platebnímu rozkazu, nařídí soud k jejich projednání jednání. K námitkám později vzneseným však již nelze přihlížet. V rozsudku soud vysloví, zda směnečný platební rozkaz ponechává v platnosti, nebo zda ho zrušuje a v jakém rozsahu.

18. Podle článku I. § 75 zákona č. 191/1950 Sb., zákona směnečného a šekového, vlastní směnka obsahuje: 1. označení, že jde o směnku, pojaté do vlastního textu listiny a vyjádřené v jazyku, ve kterém je tato listina sepsána; 2. bezpodmínečný slib zaplatit určitou peněžitou sumu; 3. údaj splatnosti; 4. údaj místa, kde má být placeno; 5. jméno toho, komu nebo na jehož řad má být placeno; 6. datum a místo vystavení směnky; 7. podpis výstavce.

19. Podle článku I. § 78 zákona č. 191/1950 Sb., zákona směnečného a šekového, výstavce vlastní směnky je zavázán stejně jako příjemce cizí směnky.

20. Podle článku I. § 30 zákona č. 191/1950 Sb., zákona směnečného a šekového, zaplacení směnky může být pro celý směnečný peníz nebo pro jeho část zaručeno směnečným rukojemstvím. Tuto záruku může dát třetí osoba nebo i ten, kdo se už na směnku podepsal. Podle ust. § 32 odst. 1 zákona směnečného a šekového směnečný rukojemčí je zavázán jako ten, za koho se zaručil.

21. Podle článku I. § 48 odst. 1 ve spojení s článkem I. § 77 odst. 1 zákona č. 191/1950 Sb., zákona směnečného a šekového, majitel směnky může postihem žádat: 1. směnečný peníz, pokud nebyla směnka přijata nebo zaplacená, s úroky, byly-li ujednány; 2. šestiprocentní úroky ode dne splatnosti; 3. útraty protestu a podaných zpráv, jakož i ostatní útraty; 4. odměnu ve výši jedné třetiny procenta směnečného peníze nebo v nižší dohodnuté výši.

22. Žalobou v tomto řízení byl uplatněn nárok ze směnky, tedy z cenného papíru, který je samostatným právním důvodem k plnění, přičemž právní vztahy vzniklé vystavením směnky se řídí zákonem č. 191/1950 Sb., zákon směnečný a šekový (dále jen z. s. š.). Po zhodnocení provedených důkazů soud dospěl k závěru, že je namístě ponechat směnečný platební rozkaz v platnosti v plném rozsahu. Námitky vznesené žalovanými nelze po provedeném dokazování považovat za důvodné a jako takové tedy nemohly platnost směnečného platebního rozkazu, který byl vydán na základě

platné směnky, mající všechny náležitosti uvedené v článku I § 75 z. s. š., zvrátit. První žalovaná vystavila blankosměnku zajišťující pohledávku žalobce ze smlouvy o půjčce [číslo] ze dne [datum], v níž zároveň udělila žalobci vyplňovací právo spočívající v oprávnění žalobce doplnit do blankosměnky chybějící údaje týkající se nezaplacené části jistiny půjčky a smluvní pokuty a dále datum splatnosti směnky. Podpisem blankosměnky je její výstavce srozuměn s tím, že majitel v blanketu učiní směnku úplnou, nebudou-li splněny směnkou zajištěné závazky, a že bude při vyplňování blankosměnky postupováno ve vazbě na obsah závazkového právního vztahu. Pokud v souladu se smluvními ujednáními žalobce doplnil do směnky splatnost [datum] a směnečnou sumu 1 665 741 Kč, došlo tímto vyplněním ve smyslu článku I § 77 odst. 2 a § 10 z. s. š. k dovršení procesu přeměny pouhého zárodku směnky na směnku úplnou.

23. Z povahy směnky jako závazku abstraktního a nesporného vyplývá, že majitel směnky nemusí při jejím předložení k placení prokazovat, že mu povinný směnečnou sumu skutečně dluží. Pokud povinný ze směnky vznáší proti směnečnému nároku námitky, je zároveň na něm, aby oprávněnost a důvodnost těchto námitek prokázal, na něm tedy leží důkazní břemeno a pokud toto důkazní břemeno povinný neunesl, bude nucen dle směnky plnit. Okruh námitek je dán námitkami vznesenými v zákonné lhůtě, v tomto případě tedy (obsahově shodnými) námitkami první žalované ze dne [datum] a druhého žalovaného ze dne [datum]. K těmto námitkám soud uvádí následující:

24. Námitka nepravosti podpisů na směnce na místě výstavce a avala byla vyvrácena znaleckým posudkem Mgr. [příjmení] ve spojení s obsahem smlouvy o půjčce [číslo] ze dne [datum] (dále jen smlouva o půjčce), jejíž uzavření nebylo mezi účastníky sporné a v jejímž článku 2.4 je uvedeno, že k zajištění pohledávky věřitele první žalovaná vystavuje a předává současně věřiteli dvě blankosměnky vlastní, s tím, že avalem je druhý žalovaný. Ze znaleckého posudku a výpovědi znalkyně [příjmení] [příjmení] zároveň vyplývá, že byť pravost podpisů obou žalovaných na předložené směnce bylo možno určit pouze v rovni střední pravděpodobnosti (pravděpodobně pravé), důvodem tohoto závěru a nemožností učinit kategorický závěr o jednoznačné či velmi pravděpodobné pravosti podpisů obou žalovaných bylo značné zjednodušení obou podpisů. Znalkyně konstatovala řadu shodných znaků, které však nebyly podpořeny četností, nicméně znalkyně měla k dispozici dostatečný srovnávací materiál a technický padělek obou podpisů vyloučila. Zároveň se negativně vyjádřila i k možnosti napodobeniny obou podpisů s ohledem na to, že proti napodobení svědčí právě řada shodných znaků spolu s rychlostí a dynamikou obou podpisů. Zároveň shledala, že oba sporné podpisy zcela zapadají do hranic přirozené variability tvorby podpisů obou žalovaných. Ve spojení s obsahem smlouvy o půjčce, zejména s jejím článkem 2.4, tedy soud dospěl k závěru, že směnka skutečně byla podepsána první žalovanou jako výstavcem a druhým žalovaným jako avalem, a podpisy obou žalovaných na uvedené směnce tedy jsou jejich pravými podpisy. Žalobce tak své důkazní břemeno o pravosti podpisů obou žalovaných na směnce unesl.

25. Žalování dále namítali nesprávnou grafickou podobu předložené směnky. Ani s touto námitkou se soud neztotožnil. Ačkoli předložená směnka obsahuje různé typy písma a rámečky, její obsah je tvořen uceleným textem, který není vnitřně rozporný a nesouvislý. Podpisy obou žalovaných jsou obsaženy pod tímto uceleným textem směnky. Předložená směnka tedy zcela vyhovuje požadavkům na ni kladeným ustanovením čl. I § 75 z. s. š.

26. Žalování dále namítli neplatnost smlouvy o půjčce z důvodu, že žalobce nedisponoval oprávněním uděleným Českou národní bankou ve smyslu § 9 zákona č. 257/2016 Sb., o spotřebitelském úvěru (dále jen ZSÚ). Pro případ, že by soud neshledal absolutní neplatnost smlouvy o půjčce, žalování zároveň namítli její relativní neplatnost. Absolutní neplatnost smlouvy o půjčce soud neshledal s ohledem na omezené použití ZSÚ dle jeho ustanovení § 5 odst. 3 (kdy se v daném případě nepoužije ani § 9 ZSÚ), a neshledal důvodnou ani námitku relativní neplatnosti směnky, obsaženou v písemných námitkách proti platebnímu rozkazu. Je totiž třeba mít na paměti, že směnečný platební rozkaz je v námitkovém řízení přezkoumáván ke dni jeho vydání, a neplatnosti se proto lze dovolat pouze v případě, že úkon vznesení této námitek byl učiněn do

vydání směnečného platebního rozkazu, nikoli až v námitkách proti směnečnému platebnímu rozkazu, tedy po jeho vydání (srov. např. rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 18. 12. 2006, sp. zn. 12 Cmo 336/2006).

27. Na tomto místě k charakteru uzavřené smlouvy o půjčce soud konstatuje, že se jedná o smlouvu o spotřebitelském úvěru ve smyslu ZSÚ, kdy s ohledem na neúplatnost smlouvy o půjčce se ZSÚ použije pouze v omezeném rozsahu (§ 5 odst. 3 ZSÚ). Pokud žalovaní poukazovali na rozhodnutí Ústavního soudu I ÚS 2337/21 ze dne [datum], pak soud považuje za potřebné zdůraznit, že judikaturu Ústavního soudu (jakož i navazující judikaturu Nejvyššího soudu v obdobných věcech) zcela respektuje, na daný případ, řešený v tomto řízení, však nedopadá. Uvedeným rozhodnutím Ústavního soudu (jakož i dalšími rozhodnutími vyšších soudů z tohoto rozhodnutí Ústavního soudu vycházejícími) je řešena především otázka obcházení zákona při uzavření smlouvy o půjčce s tím, že ze strany žalovaných je tvrzeno, že neměli prostředky na splácení půjčky, a v této souvislosti žalobce s ohledem na propojení se společností ES jednal v rozporu s dobrými mravy, pokud ujednáním o úplatnosti spotřebitelské smlouvy obcházel ujednáním o smluvní pokutě. V tomto případě však taková obrana žalovanými uplatněna nebyla, naopak v námitkách žalovaní jasně uvádějí, že první žalovaná měla dostatek finančních prostředků. Obsahem námitek žalovaných v tomto řízení tedy nebylo tvrzení, že by žalovaní neměli finanční prostředky na úhrady půjčky ve sjednané lhůtě dle smlouvy o půjčce, a že by sjednáním smluvní pokuty byl obcházen zákon o spotřebitelském úvěru. V námitkovém řízení je soud především vázán obsahem včas uplatněných námitek a v těchto námitkách nebyla uplatněna shodná obrana jako obrana žalovaných ve shora uvedených řízeních řešených vyššími soudy. Žalovaní v tomto případě netvrdí, že by jejich možnost splatit půjčku byla jakkoli ovlivněna postupem společnosti ES. Ačkoli propojení žalobce se společností ES prostřednictvím osoby jejího jednatele je nesporné, v daném případě není zřejmé, a ze strany žalovaných ani nebylo tvrzeno, že by při uzavření smlouvy o půjčce byl žalobcem obcházen zákon či bylo jednáno k tíži žalovaných konkrétním způsobem. Pokud žalovaní v této souvislosti namítali, že první žalovaná nechtěla smlouvu o půjčce uzavřít, pak bližší tvrzení k této tezi neuvedli a vzhledem ke koncentraci námitkového řízení taková tvrzení nelze po uplynutí lhůty k podání námitek doplňovat. Z tohoto důvodu soud k této obraně nemohl přihlídnout a nemohl se zabývat důvody, pro které první žalovaná smlouvu o půjčce uzavřela.

28. Žalovaní dále namítli, že smluvní pokuta odporuje dobrým mravům s tím, že směnka obsahuje směnečný peníz vypočítaný z částečně neexistující kauzy, a že rozpor s dobrými mravy je způsoben právě propojením žalobce se společností ES, která měla provést dílo, na jehož financování byla půjčka poskytnuta. V článku 2.2 smlouvy o půjčce byla sjednána smluvní pokuta pro případ prodlení s úhradou dlužné jistiny ve výši 0,1 % denně z dlužné jistiny půjčky do zaplacení. Touto smluvní pokutou, jak vyplývá z uzavřené smlouvy o půjčce, byla zajištěna nejvýznamnější smluvní povinnost žalovaných, a to povinnost vrátit žalobci poskytnuté prostředky ve sjednané lhůtě. Smluvní pokuta jako sankční a zajišťovací prostředek musí být sjednána tak, aby dostatečně dlužníka motivovala ke splnění závazku. V daném případě je výše smluvní pokuty závislá jak na výši dlužné částky, tak na době prodlení. Nelze tedy usuzovat na nepřiměřenost smluvní pokuty z její celkové výše, pokud k jejímu navýšení došlo v důsledku prodlení žalovaných splacením půjčky (k tomu srov. např. rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 15. 3. 2018, č. j. 12 Cmo 94/2017-92). První žalovaná byla s výší pokuty při jejím sjednávání srozuměna, byla srozuměna i s důležitostí zajištěné povinnosti, jak vyplývá z předložené písemné smlouvy o půjčce a s tím, že žalobce jako věřitel žádá vrátit půjčené finanční prostředky ve lhůtě splatnosti. První žalovaná zároveň žalobce ujistila, že má zajištěn dostatek finančních prostředků, aby mohla svůj závazek řádně a včas hradit, a to jak v žádosti o poskytnutí půjčky, tak v samotné smlouvě o půjčce, dostatek finančních prostředků ostatně první žalovaná potvrdila i v rámci tohoto řízení v podaných námitkách. Výše smluvní pokuty, tak jak je žalobcem v rámci směnečného peníze požadována, pak zároveň neodporuje ust. § 122 odst. 3 ZSÚ. V rámci přezkumu námitky nepřiměřeného ujednání o výši smluvní pokuty tedy soud neshledal nerovnováhu mezi právy a povinnostmi obou smluvních stran.

Z obsahu námitek žalovaných pak ani nevyplývá, z jakých konkrétních důvodů by propojení žalobce se společností ES mělo vést k rozporu smluvní pokuty sjednané ve smlouvě o půjčce s dobrými mravy.

29. Žalovaní dále namítli nesprávné vyplnění směnky v rozporu se smlouvou o půjčce s tím, že žalobce nerefletoval žalovanými uhrazené dílčí platby. Tuto námitku soud považuje za neurčitou a tedy neprojednatelnou, neboť není jasně uvedena suma, která měla být dle žalovaných na směnce vyplněna. Pokud žalovaní namítají, že mělo být zohledněno žalobcem při vyplnění směnky uhrazené plnění minimálně v celkové výši 350 000 Kč, pak se může jednat o plnění jakkoli tuto částku přesahující, což vzhledem k požadavku určitosti námitek ve směnečném řízení nelze akceptovat. K této námitce tedy soud přihlídnout nemohl. Přesto na tomto místě uvádí, že z emailové korespondence předložené žalovanými vyplývá, že částky 210 000 Kč a 140 000 Kč byly uhrazeny na účet společnosti ES, nejednalo se tedy o plnění v souladu s čl. 2 smlouvy o půjčce.

30. Konečně žalovaní namítli rozpor jednání žalobce se zásadami poctivého obchodního styku. Tuto námitku odůvodnili propojením společnosti žalobce se společností ES s tím, že první žalovaná si nechtěla vzít půjčku od žalobce na základě smlouvy o půjčce, neboť měla zajištěné financování a čerpala prostředky ze smlouvy o překlenovacím úvěru a úvěru ze stavebního spoření, a v době, kdy byla dokončena hrubá stavba, nebylo nic splaceno z půjčky poskytnuté na základě smlouvy o půjčce. Jak již bylo výše konstatováno, ačkoli první žalovaná v námitkách poukazuje na to, že nechtěla smlouvu o půjčce uzavřít, žádná další tvrzení k tomu neuvádí a není tedy zřejmé, z jakého důvodu smlouvu o půjčce uzavřela. Není však sporu o tom, že tato smlouva v předložené podobě uzavřena byla a tedy strany jí jsou vázány. V procesu uzavírání smlouvy o půjčce soud neshledal rozpor se zákonem, přičemž zdůrazňuje, že v tomto směru v námitkách zcela absentují jakákoli konkrétní tvrzení. V této souvislosti je nerozhodné, že první žalovaná měla zajištěný též úvěr překlenovací a úvěr ze stavebního spoření, z něhož měla možnost finanční prostředky čerpat a zřejmě tak i činila, jak vyplývá z výpisu čerpání. Způsob, jakým společnost ES naložila s prostředky z poskytnuté půjčky (jejichž vyplacení v souladu se smlouvou o půjčce bylo v řízení prokázáno výpisem z účtu žalobce), pak rovněž pro účely tohoto řízení není rozhodný, neboť nebylo ze strany žalovaných tvrzeno, že by jejich možnost splatit půjčku žalobci byla jakkoli ovlivněna postupem společnosti ES. Vzhledem k uvedenému, pokud žalovaní naznačují, že společnost ES nepoužila na úhradu díla prostředky ze smlouvy o půjčce, měly by být tyto skutečnosti zohledněny ve vztahu mezi žalovanými a společností ES, nikoli ve vztahu mezi žalovanými a žalobcem. Pokud dále žalovaní namítají, že ze strany společnosti ES nebylo vyhověno žádosti první žalované o převedení částky uhrazené na účet ES na účet žalobce jako první splátky půjčky, pak tato povinnost nebyla obsahem smlouvy o půjčce, a ani obsahem námitek nebylo tvrzení, že by se k takovému postupu žalobce či společnost ES zavázali. První žalovaná se zavázala půjčku splatit do [datum] na účet žalobce uvedený ve smlouvě o půjčce, což neučinila. Jak již bylo opakovaně konstatováno, první žalovaná i v průběhu tohoto řízení uvedla, že měla dostatek finančních prostředků. Není tedy důvodu domnívat se, že by nebyla schopna půjčku uhradit, či že by úhrada půjčky měla být jakkoli závislá na postupu společnosti ES při provádění a hrazení díla. Ze strany žalovaných není tvrzena ani jakákoli souvislost mezi plněním závazku první žalované ze smlouvy o půjčce a tvrzeným (nekonkrétním) postupem společnosti ES, pro nějž první žalovaná nemohla řádně a včas dočerpat hypotéku. Shodný závěr lze učinit ohledně konstatování žalovaných, že společnost ES pozastavila práce v rozporu se smlouvou o dílo, ani z tohoto tvrzení nelze v dané situaci dovodit jakoukoli souvislost s nespacením závazku ze smlouvy o půjčce. Soud tedy s ohledem na vše výše uvedené neshledal námitky žalovaných důvodnými a ponechal směnečný platební rozkaz v platnosti v plném rozsahu tak, jak je uvedeno ve výroku I tohoto rozhodnutí.

31. Výrok o náhradě nákladů námitkového řízení je odůvodněn ust. § 142 odst. 1 o. s. ř. Žalobce byl v námitkovém řízení plně úspěšný, a proto mu náleží plná náhrada těchto nákladů, které sestávají z odměny za zastoupení účastníka advokátem podle § 7, § 8 odst. 1, § 11 odst. 1 písm. d),

Shodu s prvopisem potvrzuje Hana Vocelková.

písm. g) vyhl. č. 177/1996 Sb., advokátní tarif, dále jen AT, požadované žalobcem ve výši 4 x 14 980 Kč (2 x písemné vyjádření, 2 x účast při ústním jednání), paušální náhrady hotových výdajů ve výši 4 x 300 Kč podle § 13 odst. 4 AT, 21 % DPH podle § 137 odst. 3 o. s. ř. ve výši 12 835,20 Kč a dále záloha na zpracování znaleckého posudku v řízení zcela vyčerpaná ve výši 15 000 Kč Celkem náklady vynaložené žalobcem v námitkovém řízení činí 88 955,20 Kč, a proto v této výši mu byly přiznány tak, jak je uvedeno ve výroku II tohoto rozsudku. Lhůta k plnění byla určena jako obecná třídní podle § 160 odst. 1 část věty před středníkem o. s. ř. a místem plnění byla podle § 149 odst. 1 o. s. ř. určena zástupkyně žalobce. Soud neshledal důvody pro aplikaci ust. § 150 o. s. ř., kdy v řízení nebyla zjištěna existence důvodů hodných zvláštního zřetele.

32. Žalovaní jako procesně neúspěšní jsou dále povinni zaplatit státu vynaložené náklady řízení dle § 148 odst. 1 o. s. ř., přičemž u žalovaných nebyly shledány předpoklady pro osvobození od soudních poplatků. Náklady placené státem sestávají ze znaleckého vyplaceného znalkyni [příjmení] [příjmení] v souvislosti se zpracovaným znaleckým posudkem, přiznaného usnesením zdejšího soudu ze dne 24. 8. 2022 č. j. 44 Cm 120/2021-258 ve výši 20 766 Kč a usnesením zdejšího soudu ze dne 15. 12. 2022 č. j. 44 Cm 120/2021- 278 ve výši 900 Kč. Znalkyni byla vyplacena celková částka 21 666 Kč, z čehož 15 000 Kč bylo hrazeno ze zálohy zaplacené žalobcem a je proto zohledněno v nákladech žalobce, z rozpočtových prostředků státu tedy byla uhrazena celková částka 6 666 Kč. Proto v této výši byla uložena povinnost žalovaným zaplatit státu náhradu nákladů řízení v souladu se shora citovaným zákonným ustanovením. I v tomto případě byla lhůta k plnění určena jako běžná třídní dle § 160 odst. 1 část věty před středníkem o. s. ř.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat odvolání do 15 dnů ode dne doručení jeho písemného vyhotovení k Vrchnímu soudu v Praze prostřednictvím soudu podepsaného.

Nebude-li povinnost uložená tímto rozhodnutím dobrovolně splněna, může se oprávněný domáhat svého práva návrhem na soudní výkon rozhodnutí.

Plzeň 12. prosince 2022

JUDr. Hana Sedláčková v. r.
samosoudkyně